

ČAJ

Pro chvíle pohody

ŘÍJEN 2022

Časopis Autorů Jičínska

*„Slib mi,“
pronesla stará léčitelka naléhavě,
„že budeš pomáhat
chudým stejně jako bohatým,
nebudeš dělat rozdíl
mezi mužem a ženou,
starcem a dítětem,
ošetříš oběť stejně jako útočníka.“*

(úryvek z knihy Zpěv straky)

Dana BERANOVÁ

193

Vážení čtenáři,

ač se mi to zdá neuvěřitelné,
první číslo ČAJe vyšlo přesně před dvaceti lety v říjnu 2002.

K tomuto výročí se vracím v malé rekapitulaci.

Sám žasnu, kolik autorek a autorů, kolik zajímavých témat,
náhledů na literatury cizích zemí se za dvacet let do časopisu vešlo.

Zajímavé je i další srovnání.

V prvním čísle vyšly povídky **Dany Beranové**,
která udělala za dvě desetiletí velký tvůrčí posun
a na počátku října ji vychází

kniha v nakladatelství Host Zpěv straky.

O knize píše v krátké recenzi a rozmlouvám s Danou.

Autorka přiznává, že

„Svoje psaní bych připodobnila k malování!“

Moje závěrečná povídka **První pusa, která se nekonala**
je inspirovaná Oldřichem Suchoradským
a přenáší nás do 50.let 20.století.

Příjemné podzimní dny s ČAJem a zajímavým čtením
přeje
Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.193, říjen 2022, ročník XXI

Vydáno 5. října 2022 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

HOST ČAJe:

ČAJ (20 LET ČASOPISU)

REKAPITULACE ČAJE KE KULATÉMU VÝROČÍ

„Časopis autorů Jičínska pro chvíle pohody“ (zkráceně ČAJ) začal vycházet v říjnu 2002 jako reakce na nemožnost publikovat delší texty regionálních autorů. Doposud v měsíčníku KOBRA (= Kulturní občasník regionálních autorů) vycházely pouze kratší texty a spíše poezie. ČAJ začal vycházet s půlroční periodicitou, která se postupně zkracovala. Obálku jsem vytvořil sám a až do čísla 6 vypadala podobně jako číslo 1 (viz obrázek 1).

Od ledna 2005 začal vycházet ČAJ s titulní obálkou, kterou vytvořil Pavel Hons (=Jozef dŘevník Borovský, viz obrázek 2).

Obrázek 1: Titulní obálka ČAJe č.1 (říjen 2002).

V prosinci 2007 vyšel výběr z příspěvků v ČAJi „Silný kafe“ a byly v něm uveřejněny příspěvky dvanácti autorek a autorů vybraných za pět let od prvního čísla ČAJe (Zora Šimůnková, Václav Teslík, Monika Eberlová, Pavel Hons, Alžběta Kupčíková, Josef Jindra, Hana Runčiková, Ján Cíger, Soňa Harasimová, Jaroslav Schnerch, Jana Jirásková a Václav Franc).

Od srpna 2008 (číslo 23) vychází jako měsíčník (až do současnosti). Zatímco v prvních číslech tvořily texty místních autorů většinu náplně časopisu, postupně se stále více dostávalo na příspěvky hostů. Od čísla 52 (leden 2011) potom přibyl i rozhovor se zajímavou osobností.

Z významných osobností literatury jmenuji namátkou Jiřího Žáčka, Ladislava Pecháčka, Stanislava Rudolfa, Karla Sýse, Michala Černíka, Ivonu Březinovou či Evu Frantinovou. Nejvzdálenější rozhovor byl až z Nové Kaledonie se světově proslulou architektkou Evou Le Peutrec, rodačkou z našeho regionu.

Další významná změna nastala v lednu 2012. Do čísla 63 (prosinec 2011) vycházel ČAJ ve formátu A4, od následujícího čísla už v dnešním formátu A5 (viz obrázek 3).

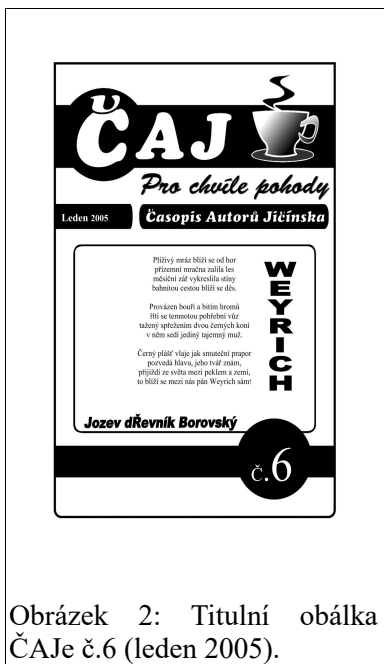
Během dvaceti let vyšly v ČAJi příspěvky regionálních autorů, nechyběli zástupci z řad žáků či studentů místních škol (několik čísel navazovalo na autorský pořad podle výzvy studentům jičínských škol), další regionální autoři (třeba úspěšní účastníci literární soutěže Řehečská slepice).

Některá čísla byla věnována výročí osobností naší i zahraniční literární a kulturní historie (Božena Němcová, Karel Jaromír Erben, Karel Havlíček Borovský, Karel Poláček, Adalbert Stifter, Hanuš Bonn, Peter Gregora, chystá se Jaroslav Hašek) nebo významným historickým událostem (400.výročí popravy 27 českých pánů 21.června 1621).

V ČAJi se představilo několik literárních klubů: Literární klub Duria Martin (Martin, Slovensko), Literární klub LITERA 2 (Banská Bystrica, Slovensko), Literární klub SILANS (Žilina, Slovensko), dále studenti Lepařova gymnázia Jičín, Gymnázium Jiřího Wolкера v Prostějově, Literárního klubu Petra Bezruče, Mělnický Pegas, senioři z Hradce Králové Literární klub Turnov.

Ze zahraničních autorek a autorů bych rád připomněl tyto: Kazimierz Burnat (Wroclaw, Polsko), Imrich Fuhl (Mlynky, Maďarsko), Jon Davis (Američan žijící v Praze), Mike Mlynek (Banská Bystrica, Slovensko, Marcela Kubovová (Martin – Slovensko, Ravenna - Itálie) , Dita Táborská (t.č. Tchaj – wan, jinak Praha), Věra Klontza – Jaklová (Brno a Řecko) a již vzpomínaná Eva Le Peutrec (Nová Kaledonie)

Kromě toho se v ČAJi představilo více než sto padesát autorek a autorů prakticky z celé České republiky.

Obrázek 2: Titulní obálka ČAJe č.6 (leden 2005).

Zastoupena je i početně významná skupina ze Slovenska: Ján Cíger (Martin), Zuzana Fapšová (Piešťany), Ivan M. Stuchlík (Martin), Otto Nedoba (Martin), Mathej Thomka (Martin), Ján Pochanič (Michalovce), Pavol Garan (Rožnava), Pavol Janík (Svaz slovenských spisovateľov), Milan Gonda (Martin), Peter Mišák (Marti), Peter Šrank (Žiar nad Hronom), Zuzana a Pavel Herbrychovi (Martin), Pavel Urban (Žilina), Taťána Sivová (Martin), Ľudovít Farkaš (Vrútky), Rasťo Dalecký (Slovensko), Blažena Ovsená (Martin), Bibiana Paniaková – Melišová (Martin), Lucia Makúchová a Charlie Daimon (Slovensko), Milan Nemček (Martin).

Vedle známých jmen české literatury se v ČAJi objevují nová jména, řada autorů uveřejnila svoje příspěvky dokonce právě v ČAJi poprvé.

V rozhovorech se představovali také známí autoři, ale i regionální kulturní pracovníci, vydavatelé, knihovníci a další osobnosti, které mají blízko ke kultuře.

Od listopadu 2017 se v ČAJi představily i literatury jednotlivých zemí či regionů (ruská, francouzská, severská, řecká, bulharská, anglicky psaná).

Všechna čísla můžete najít na stránkách www.ikobra.cz ve sloupci vpravo dole ve formátu pdf.

Jako editor ČAJe věřím, že čtenáři v něm našli zajímavé čtení, mám ohlasy na rozhovory, ale i tvorbu regionálních i ostatních autorů. Doufám, že i v příštích letech Čaj bude

oslovovat čtenáře zajímavými příspěvky! Neboť zrovna nedávno mě oslovil jeden dosud nepublikující autor a jeho šuplík obsahuje zajímavé texty. Takže se mám i já na co těšit!

Václav

„Svoje psaní bych připodobnila k malování!“

ROZHOVOR – DANA BERANOVÁ Rozhovor nad knihou *Zpěv straky!*

Před dvaceti lety, v říjnu 2002, vyšlo první číslo Časopisu autorů Jičínska. Svoje dvě povídky (*Hospoda a Kat*) v něm publikovala řehečská autorka Dana Beranová. Právě v říjnu 2022 jí vychází v nakladatelství Host knížka *Zpěv straky*.

- Dano, jak moc se za těch dvacet let změnilo?

No, Václave, změnilo se moc. Jsem o dvacet let ... jak to říct...moudřejší:-)

Asi tě nejvíc zajímá ta oblast

psaní. Tam jsem se od krátkých povídek a básniček posunula k delším věcem. Mám na svém kontě kolem čtyřicítky písňových textů a tři dopsané romány. Zatímco v době před dvaceti lety bylo od nápadu k hotovému dílku pár hodin nebo třeba jedna probdělá noc a tím motorem pro mě byly hlavně emoce, teď je to v rádech měsíců, protože delší věci musí uzrát, více se promyslet.

- Věřila jsi, že jednou budeš vydávat v takových nakladatelstvích jako je Host? Co tě posilovalo v tvých snahách?

V nakladatelství Host jsem doufala, chvílemi věřila, chvílemi nevěřila. Taková ta houpáčka, kterou asi ve svých činnostech zažíváme všichni. Po napsání druhé knihy jsem už věřit přestávala. Ta mi stále leží doma v šuplíku. Ale *Zpěvu straky*, což je můj třetí dopsaný rukopis, jsem věřila dost. Posilovaly mě zpětné vazby od betačtenářů, které byly velmi pozitivní. A samozřejmě mi zvedlo náladu výborné ohodnocení v soutěži, kam jsem část knihy poslala.

- Vraťme se ale zpět na počátek. Byla jsi spíše básnířka, následně autorka písňových textů, jak se v tobě zrodil vztah k fantasy?

Tak to vím úplně přesně a bohužel to není nic originálního. Po přečtení ságy o Harry Potterovi jsem zatoužila po tom, stvořit něco stejně velkolepého. Tak vznikla moje první kniha - Eva a Kniha poznání. Přestože nejsem čtenářem pouze fantasy literatury, zůstala jsem u ní i při psaní své další knihy. Tentokrát fantasy pro dospělé.

Jinak si ale teď vybavuju, že moje úplně první povídka napsaná jako slohová práce na střední škole nesla taky prvky fantastiky. Tak to ve mně někde bublalo a asi by si to našlo cestu ven i bez Harryho Pottera.

- Nepomohl ti paradoxně covid, že jsi měla víc času na psaní? S kapelou se vystupovat nedalo, takže jsi psala?

To bych neřekla. Pravda, naše aktivity s vystupováním byly přerušené, ale jinak já jako zdravotník měla práce spíš víc než míň. A i mým dalším koníčkům jsem se věnovala naplno, takže pro mě období covidu nijak nudou nezavánělo. U mě není psaní otázkou času ale nápadu. Pokud ho mám, makám na tom. Čas si najdu. Po chvilkách, ale najdu.

- Jaký je přístup nakladatelství Host?

Nakladatelství Host je tým profiků. Od prvního kontaktu s panem redaktorem si tu spolupráci s nimi nesmírně užívám. Každá část práce na knize má svého odborníka. Když jsem navštívila jejich nakladatelství, připadala jsem si jako ve spisovatelském nebi. Byl to opravdu krásný zážitek.

- Víím, že nejsi velká příznivkyně soutěží, ale nakonec tvoje povídka, která je součástí nové knihy, byla na soutěži oceněna. Mimořádně „Plánata“ jsou podle mého názoru výstavní částí tvé nové knihy. Jak se to stalo, že jsi obeslala soutěž?

Do soutěže jsem šla zcela účelově a sice s cílem oslnit povídkou o čarodějce Henice a následně díky tomu získat nakladatele pro další díl ze světa stromidů- tedy pokračování mé prvotiny. Nakonec se z jedné povídky vyklubala celá kniha. A já získala nakladatele právě pro ni.

- Pomohly ti kurzy tvůrčího psaní?

Paradoxně nejvíc mi pomohl ten, který se neuskutečnil. Právě pro něj, pro workshop zaměřený na psaní fantasy povídek, jsem napsala první povídku o Henice. Podmínkou účasti byla povídka o určitém počtu znaků. A na ní se mělo posléze dál pracovat. Povídku jsem vymyslela a abych se vešla do počtu povolených znaků, musela jsem šetřit opravdu každým písmenkem.

Kurz se nakonec nekonal, ale já jsem v sobě našla trochu jiný styl psaní. Takový stručnější, údernější. Zalíbilo se mi to a držela jsem ho v celém textu. Další dva kurzy, které jsem absolvovala, už byly v době, kdy byla kniha napsaná. Ale utvrdilo mě to v tom, že jdu správným směrem.

- V říjnu vychází kniha *Zpěv straky* v nakladatelství Host. Měl jsem možnost číst rukopis, takže můžu napsat, že kniha se mi líbila. Jak se zrodil námět?

Námět vznikl jako takový souběh několika linií. Za prvé mám ráda fantasy. Z knih, které jsem četla, patří mezi mé nejoblíbenější Sapkowskiho Zaklínač. Takže to byl tak trochu můj vzor. Jeden hrdina, jeden svět, a v něm vypointované kapitoly. Samozřejmě jsem si netroufla na muže bojovníka. Pojala jsem to po svém. Žensky:-) Moje hlavní hrdinka je čarodějka léčitelka. Sem se zase promítá moje láska k medicíně.

- Pomáhá i vesnické prostředí v okolí Řehče? Narážím na to, jak Václav Čtvrtek psal, že na Dobříši vidí svoje skřítky, Křemílky a Vocho můrky. Máš to podobně?

Ano, mám to podobně. Hodně mi pomáhají procházky se psy. Když jsem v lese, ponořím se do příběhu, rozmlouvám se svými postavami a pokračování příběhu se mi samo nabízí. Druhý způsob, jak načerpat inspiraci, jsou pro mě místa. Když se v příběhu zaseknu a pořád to není ono, navštívím místo podobné tomu, kde se scéna odehrává. Takhle jsem kvůli druhému dílu o stromidech byla u rybníka Strašidlo nebo v jičínském muzeu, kde jsem rozmlouvala s historičkou a nasákla příběh Elišky Kateřiny Smiřické, se kterou se Eva setkala. Kvůli svému poslednímu rukopisu zase objíždím hrady.

- Jak dlouho jsi texty nosila v sobě, než jsi je dala na papír?

Moc ne. Vznikalo to postupně jako jednotlivé povídky, takže jsem to poměrně rychle házela na papír a následně tomu ještě vymyslela dějový oblouk, který protíná všechny kapitoly. Takže to není povídková kniha, ale román.

- V rukopisu podle mého názoru není ani slovo navíc. Takže jsi psala „na první dobrou“ nebo jsi hodně upravovala?

Upravuju opravdu hodně. Svoje psaní bych připodobnila k malování. Napišu si takovou skicu. Pár myšlenek, rozhovor, pointu, jednu dvě scény. A potom to dopisuju, ladím, přepisuju a dotvářím do podoby, se kterou jsem spokojená. A přesně jak říkáš, nad každou scénou se ptám: je důležitá pro vyznění celé knihy? Co nového přináší čtenáři? Pokud nic, bez milosti mažu. Myslím, že v mazání jsem opravdu přeborník.-)

- Jaká byla reakce nakladatelství? Jak brzy se ozvali? A jaké úpravy požadovali? Jak dlouhá doba byla od zaslání po vydání?

Odpověď jsem dostala po třech týdnech od zaslání.

Žádné postupuje to do dalšího kola, ještě to musí přečíst a schválit ten a ten... Ne. Měl to přečtené redaktor a ředitel nakladatelství a řekli, že to berou. Bylo to nakladatelství Host, které jsem si přála ze všech nejvíc.

Později jsem se dozvěděla, že v tomto žánru jim přichází opravdu hodně rukopisů, takže o to větší radost jsem měla.

Hned od začátku jsem věděla, že na knize se začne pracovat na jaře a vyjde na podzim, tedy rok po zaslání, což považuju za skvělé.

Samozřejmě ve mně byla malá dušička, jak moc velké úpravy budu muset udělat. Jak moc bych byla ochotná „hrábnout“ do textu, jen abych měla nakladatele. Ale i tohle mě velmi mile překvapilo. Pan redaktor mi napsal, že logicky příběh funguje velmi dobře, že k němu nemá žádné zásadní připomínky. A pár drobných úprav, které navrhl, nechává na mém uvážení. Zatímco jiní spisovatelé si stěžují, že musí krátit, já naopak dvě scény na jeho doporučení rozepsala.

- Chystáš křest nebo autorská čtení?

Chystám. Křest bude ve spolupráci s nakladatelem a knihkupectvím Fantasya v Praze dne 3.11.2022 v 17 hodin. Druhý křest bude v jičínské knihovně 9.11.2022 v 18 hodin. Mám vymyšlené stylové občerstvení, malou zábavnou soutěž a další překvapení, která obě akce obohatí. Takže tímto všechny čtenáře Čaje srdečně zvu. Přijďte tam, kam to máte blíž. Věřím, že vám spolu s Henikou prosvětlíme jeden podzimní podvečer.

- Kniha vypráví příběh léčitelky – čarodějky Heniky. Víš, že jsi tak původně chtěla pojmenovat celou knihu. Kdo přišel s názvem *Zpěv straky* a proč?

Název vymyslel pan redaktor. Můj pracovní název byl trochu neoriginální – Čarodějka Henika. Ve vymýšlení názvu jsem se točila pořád kolem magie a léčení. Chtělo to ten nový pohled, který on tomu dal a vlastně vtiskl knize i takový symbol, kterým se stala straka. A s tímto motivem si velmi zajímavě pohrál pan grafik, takže strak bude v knize opravdu hodně.

- Obdivuji velké množství postav a jmen. Jak se v textu vyznáš? Píšeš si jména a další reálie na papírek?

Co se týká takových těch přípravných prací, jako seznam postav a jejich charakteristika, tak v tom jsem trochu lajdák. Začínám psát živelně, bez přípravy, tak jak mi chodí nápady. A pak to ladím, dohledávám a nadávám si.:-)

Ale pracuju s myšlenkovými mapami při vymýšlení pointy.

- Některé názvy jako například „Drakov“ mi připadají originální. Ale třeba i klisna Potvora, straka Trdlo či lék Vitalis, kam na ta jména a názvy chodíš?

Vymýšlení názvů mi, přiznávám se, moc nejde. A jak tak jednou sedím nad knihou a už si trochu zoufám, zmínila jsem se před manželem a on začal sypat jeden název za druhým. Takže já jen zapisovala a pak vybrala ten, který se mi líbil nejvíc. Zrovna drakov vymyslel on. Pak čerpán ze skutečných jmen. Jméno Trdlo, které jsem vybrala pro straku, bylo jménem sojky ve stanici pro hendikepované živočichy. A do třetice, když jsem vymýšlela název pro vodního tvora, napsala jsem to na FB, a překvapilo mě, kolik mých přátel se hned zapojilo. Dokonce jedna moje kolegyně mi druhý den řekla, jak jsem jí zpestřila večer, že ji to moc bavilo.

- Kniha má i protiválečný rozměr. Dovolím si odcitovat ukázkou: „- *Jsi voják, vstoupil jsi do armády. - Ano, pane, ale proto jsem nepřestal být člověkem!*“ Jak moc tě irituje dnešní doba, kdy se do Evropy vrátila válka?

Moc. Když to začalo, měla jsem totální pauzu ve psaní. Nemohla jsem. Teď už zase píšu a říkám si, že je možná víc než kdy jindy důležité připomínat lidem význam soucitu, nezištné pomoci. A právě to měla Henika lidem přinést. Zároveň bych ale ráda uvedla, že mě vždy zajímaly ty jednotlivé osudy. Jednoho každého člověka. Takže i moje příběhy jsou ukázané spíš optikou jednotlivců než národů.

- Zaujala mě i ukázkou narážející na zubní potíže, viz ukázkou: „*Lidi si rvou vlasy při představě, že jim budou trhat zuby zase jen kováři.*“ Je to narážka na současnou neutěšenou situaci v naší stomatologii?

Dá se říct že ano. V té stomatologii je to v reálu obzvlášť palčivé. V knize jsem chtěla ukázat širší pohled na věc. Ukázat, co všechno se v zemi změní, když se lidem nedostane pomoci léčitelů. Chtěla jsem ukázat tu provázanost všech složek lidského bytí.

- Zajímavý je i vztah nevtah Heniky a kováře Tebora. trochu jsem se obával, že nezůstane jen v rovině sympatií. Nelákala tě představa vztahu jako autorky pro další vývoj příběhu?

Chování hrdinů musí jít ruku v ruce s jejich charakteristikou. Takže jsem to úmyslně nechala jen takhle. Navíc mě láká zpracovávání různých lidských dilemat, to rozhodování, které je před námi každý den. Víc prozrazovat nebudu. Snad jen, že Henika sama nezůstane.

- Dovolím si ještě jednu citaci: „*Slib mi,“ pronesla stará léčitelka naléhavě, „že budeš pomáhat chudým stejně jako bohatým, nebudeš dělat rozdíl mezi mužem a ženou, starcem a dítětem, ošetříš oběť stejně jako útočníka.“* Není to jakási Hippokratova přísaha léčitelů a čarodějnic?

Je to přísaha léčitelů z řádu Milosrdných, který má práve v mém světě na starost léčení a péči o trpící, ale vlivem králových špatných rozhodnutí řád takřka zanikne.

Chci nadnést i otázku toho, jak moc je možné nerozlišovat. Kdy opravdu podat stejnou péči lidem, kteří přináší společnosti prospěch a nebo jí naopak škodí.

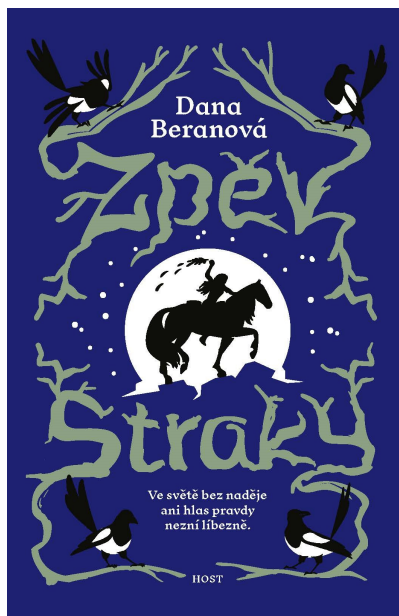
- **Chystáš případně pokračování příběhů léčitelky Heniky?**

Ano. V tuhle chvíli píšu druhý díl a v hlavě se mi rodí třetí. Příběh v něm má svou gradaci, pokračuje, je tam vývoj jak událostí v zemi tak hlavní hrdinky a hlavně propojení s příběhy vedlejších postav z prvního dílu.

- **Dano, moc ti přeji úspěch a vydání nové knihy v renomovaném nakladatelství. Doufám, že je to počátek tvé úspěšné literární cesty. A třeba za deset, patnáct či dvacet let u dalšího rozhovoru... ale už teď zcela určitě rád přijdu na tvoje autorské čtení.**

At' se ti daří v životě i literatuře.

Václav

DANA BERANOVÁ
ZPĚV STRAKY
Host, 2022

Měl jsem možnost číst knihu Dany Baranové *Zpěv straky* ještě před vydáním ve finální verzi strojopisu a upřímně říkám, že mě text zaujal, ač nejsem klasický čtenář žánru fantasy. Jak charakterizovat ve zkratce knihu? Je to příběh o naději ve světě plném násilí, válek a bezpráví. Je to mystický příběh ženy Heniky s podivuhodným osudem v mládí, toužící po jiném světě. Ačkoliv nemá moc svět změnit, snaží se svými prostředky udělat život aspoň o kousíček lepší, snesitelnější.

Vlastně už v úvodní kapitole Nečekaný dar je čtenář vržen do drsné reality. Viz cituji: „*Lidi se rvou od počátku věků. Je to jejich přirozenost. Žádná lidskost vlastně neexistuje. Měla jsi štěstí, že během tvého krátkého života byl v téhle zemi mír. Jak vidno, je mu konec.*“ Jak aktuální slova do dnešních časů.

Autorka knihu rozdělila do samostatných kapitol, každá tvoří určitý celek. Právě kapitola *Plánata* je podle mého názoru nejlepší. Dětsí vojáci před hrůzným samostatným úkolem, který bezezbytku splní. Z této části přechází mráz po zádech. Viz cituji: „*Chlapci stáli tiše. Jejich řadami se šířil strach. Henika začínala chápat, proč markrabě Raul poslal do bitvy nezkušené děti. Tušila, kdo proti chlapcům cválá.*“

Henice pomáhá klisna Potvora a straka Triška, jejíž původ je zahalen tajemstvím. A třeba lék Vitalis, *lék, díky němuž čarodějnice nestárnou, člověku vrací sílu žít*. V knize se dozvíme, co je vyvázání (zpretrhání pout mezi matkou a dcerou čarodějkou ve věku nejdříve 100 let dcery) a spousty dalších pozoruhodností ze světa magie. Dočkáme se nejednoho dějového zvratu.

Přes všechny peripetie kniha končí optimisticky, viz cituji: „*Henika se zhluboka nadechla. Cítila, jak její špatná nálada z posledních dní odplouvá. Triška ji nakazila svým zápalem. Víc než kdy dřív věřila ve svoji sílu, svoji magii. Chtěla znovu léčit a pomáhat lidem. A ještě víc.*“

Závěrem musím napsat, že Dana Beranová zdárně navázala na svoji předešlou knihu *Eva a Kniha poznání* a ve své tvorbě postoupila o level výš. *Zpěv straky* je kniha, která je literárně zdařilá, bez zbytečné vaty, napíná od prvních stránek do konce.

Věřím, že autorka nasazenou laťku udrží i v chystaných pokračováních příběhu čarodějky a léčitelky Heniky.

Václav

První pusa, která se nekonala

VÁCLAV FRANČ

„Ahoj, Jindro,“ řekla Dáša před vchodem do restaurace, kde se konal pravidelný abiturientský večírek našeho ročníku základní školy. Za šest desítek let se změnila. Kde zůstaly její černé havraní vlasy? Ale stále jsem ji poznával, ačkoliv na naše srazy moc pravidelně nechodila. Možná díky jejím černým očím.

„Ahoj, Dášo,“ odpověděl jsem.

Přišla ke mně blíž. Políbila mě. Přiznám se, že mě její polibek zaskočil. Nebývalo to zvykem, nakonec byl to náš první polibek. Kdyby s ním nečekala tak dlouho, kdo ví, ale nepředbíhejme.

„Jak se máš?“ zeptal jsem se, aby řeč nestála.

„Vypadáš výborně,“ snažil jsem se zalichotit, ale nelhal jsem. Dáša na pětasedmdesát nevypadala.

„Ale, ani se neptej,“ posteskla si. „Standa mi zemřel, zůstala jsem sama. Dcera je v Anglii a vnoučata vidím jednou za rok o dovolené. Proto jsem přišla, abych se trochu dostala mezi lidi. Jsem pořád sama v prázdném domě. Všechno tam na mě padá.“

Pokýval jsem hlavou, jako že ji chápu.

„A co ty?“

Vzpomněl jsem si na příběh své puberty. Mou první láskou byla černoooká černovlasá dívenka Dáša. Nevěděl jsem pochopitelně v porovnání s dnešními pubertáky o vzájemném sblížení kluků a holek vůbec nic.

Pamatuji si, že mě vždycky škádlil strýc Tonda, když přijel na návštěvu, dotazem: „Tak co, Jindro, už máš holku?“

Ty jeho řeči jsem bytostně nesnášel.

„Mě holky nezajímaj,“ odsekával jsem a doufal, že se řeč rychle stočí na jiné téma. Třeba na prospěch ve škole, protože jsem patřil k premiantům třídy. Ale strýc nehodlal téma holek jen tak rychle opustit.

„Jen se neboj, ono to přijde,“ smál se a otec jej našťěstí okřikoval, aby mě neotravoval, že mám na takové věci dost času.

Přiznám se, že jsem vlastně strýci tak trochu lhal, protože Dáša mě velmi zajímala, dalo by se říct, že se mi líbila. Klukům bych to nikdy nepřiznal, stejně by se mi vysmáli. Nedokážu už přesně popsat onen pocit, ale v její blízkosti mi bylo příjemně. Cítil jsem se dobře a chtěl jsem se před ní vytáhnout nějakým činem, aby věděla, koho má kolem sebe.

Konec padesátých let měl daleko do dnešních časů, vím, že dnešní mládež se nad mým příběhem pousměje, ale tenkrát jsme taková opravdu byli.

Všechno začala soudružka učitelka Frýbortová: „Milé děti, jak jste si určité

všimli, máme ve třídě nástěnku, a tak budeme muset zvolit nástěnkáře, který se o ni bude starat.“

Vybrala Dášu Pecháčkovou. Dáša patřila k premiantkám třídy, hezky malovala a recitovala. Zpívala ve školním sboru, což já nemohl, neboť jsem mutoval a dvojka ze zpěvu mi mnohdy kazila vysvědčení.

„No a k Dáše bych vybrala ještě jednoho pomocníka,“ shlížela soudružka Frýbortová do třídy. V tu chvíli moje ruka vystřelila ke stropu jako neřízená střela. Musím tu funkci získat já. Nevím, co rozhodlo v můj prospěch, možná skutečnost, že můj otec Jindřich Suchánek učil na naší škole, ale soudružka učitelka řekla: „Tak třeba ty, Jindro, bys mohl Dáše pomoci. No, a protože se blíží měsíc československo-sovětského přátelství, mohli byste udělat nástěnku právě k tomuto výročí. Po hodině se přihlaste a půjdete se mnou do kabinetu, dám vám nějaké materiály. Určitě něco vyberete.“

Zajásal jsem. Budu s Dášou sám po vyučování připravovat nástěnku.

Odpoledne jsme ve třídě listovali v časopisech, které nám dala soudružka učitelka. Obrázky Moskvy byly černobílé. Dáša vystříhla chrám Vasila Blaženého, jeho kopule si pamatují dodnes, a začala jej instalovat na nástěnku položenou na lavici.

„Dobry?“

Zeptala se a já věděl, že to není ono.

„Hm,“ přitakal jsem a pak mě napadl spásný nápad. „Víš co, Dášo, můj táta má doma pohledy ze Sovětského svazu, přivezl si je, když tam byl s Vlakem družby.“

Dáše se můj nápad líbil. Bydleli jsme kousek od školy, sotva pět minut chůze.

„Půjdeš se mnou?“

Dáša kývla na znamení souhlasu, a tak jsme se vydali ze školy k nám domů. Bydleli jsme v takovém starším činžovním domě. Měl tři patra a my bydleli až nahoře. V přízemí bydleli Hadravovi. Paní Hadravová byla domovnicí a nic jí v domě neuniklo. Často si na mě stěžovala otcí, že ji nezdravím, což nebyla pravda. Ona jen málo slyšela, a i když jsem křičel jako na lesy, myslela si, že jsem jí neřekl „Dobry den“, ačkoliv jsem to dělal raději pokaždé, když jsem paní domovnicí potkal.

Naši byli v práci, a tak jsem si otevřel otcovu zásuvku u psacího stolu. Brzy jsem našel soubor pohlednic a dokonce i písmenka, která by se nám mohla na nástěnku hodit.

„Musíme vymyslet nějaké heslo,“ řekl jsem Dáše, která si spíše prohlížela náš byt.

„Máte to pěkně zařízený,“ uznala Dáša a prohlížela si hříčky v kredenci.

Nevím, jak dlouho jsme se zdrželi, sotva pár minut.

„Až budu dospělá,“ řekla Dáša, „taky bych chtěla mít takový byt, tak krásně

zařizený. A co ty?“

„Co já?“ Nechápal jsem Dášina slova.

„Třeba kolik bys chtěl mít dětí, až se oženíš?“

„To nevím,“ bezelstně jsem přiznal. „Vidíš, to mě nikdy nenapadlo.“

„Já bych chtěla mít aspoň tři děti,“ řekla a usmála se na mě. Já byl blahem v sedmém nebi. Dáša se mi líbila, jak se usmála, udělaly se jí dolíčky ve tváři. Její černé oči mě hypnotizovaly.

„Já jsem chtěl vždycky bráčku, ale mám jen mladší ségru a s tou je otrava,“ řekl jsem smutně a dodal: „Měli bysme máknout, ať tu nástěnku uděláme, než přijde uklízečka.“

Seběhli jsme schody a za chvíli už zase seděli ve třídě u nástěnky. Povedla se nám, i soudružka třídní nám ji pochválila, když nás přišla zkontrolovat, jak jsme s prací hotovi.

Dášu jsem ještě doprovodil kousek domů, bydlela až za řekou.

„Jindro, můžu se tě na něco zeptat?“ Dáša se zastavila těsně přede mnou. Cítil jsem její dech i vůni. Její černé oči byly blízko. Rty se přímo nabízely.

„Jasně,“ řekl jsem. A raději polkl „ty můžeš všechno“.

„Už jsi se někdy líbal?“

Neviděl jsem se, ale cítil jsem, že začínám rudnout. Na tvářích jsem byl jako po fotbalovém zápase.

„No s babičkou, když přijede z Týniště nebo...“

Dáše se moje odpověď nezamlouvala a vpadla mi do ní: „To se nepočítá, já myslela, jestli jsi se líbal s nějakou holčkou?“

„Holčkou?“ zarazil jsem se. „Vlastně jo, s mojí ségrou, ale vona je blbá, to jsem ti už říkal, že...“

Dáša sklopila oči a rychle dodala „Tak nic, ahoj zejtra ve škole,“ a zmizela mi nenávratně ve vchodových dveřích.

„Ahoj,“ křikl jsem a bylo mi blaženě. Dělal jsem s nejhezčí holčkou z naší třídy nástěnku.

Když se vrátil otec ze školy, hned šel ke svému psacímu stolu. Položil na stůl aktovku a otevřel zásuvku.

„Kdo se mi tady hrabal?“ podíval se na mne. Okamžitě poznal, že věci na stole nejsou na svém místě. Navíc měl ještě předtím rozhovor s paní Hadravovou.

„Soudruhu učiteli, soudruhu učiteli,“ zadýchávala se domovnice, aby jí otec neunikl. Ani on její společnost nijak nevyhledával. Říkával, že ona ví dopředu, co se stane zítra.

„Tak vašemu Jindrovi se nějak brzo zapalujou lejtky,“ pronesla vítězoslavně.

„Jak to myslíte, paní Hadravová?“

„Nic ve zlým, ale dneska odpoledne si přivedl domů slečnu,“ usmála se. „Já jen, jestli na takový věci není ještě moc mladej?“

„Děkuju vám, paní Hadravová,“ spíše vykřikl otec a bral schody po dvou.

„Tati, nezlob se, to jsem byl já,“ naivně jsem se přiznával. „Víš, já jsem pomocník nástěnkáře a my jsme s Dášou potřebovali fotografie měst Sovětského svazu a...“

„S jakou Dášou?“ udeřil otec.

„To je moje spolužačka Dáša Pecháčková. Ona ji soudružka Frýbortová vybrala jako nástěnkářku a...“

„Ona byla tady?“

Otec se přesvědčil, že informace paní domovnice nebyly vymyšlené. A najednou bylo zle! Táta mě nikdy nebil, stačilo, když pozvedl hlas a zařval. Já i ségra jsme hned poslechli.

„Byla,“ špitnul jsem, i když jsem nechápal, proč to otce tolik rozčililo.

„Ta tvoje Dáša byla ochotná jít s tebou sama k nám a vůbec jí nebylo divné, že v té době nikdo není doma?“

Neviděl jsem na tom nic špatného. „Ale tati, já vím, že jsem se měl dovolit, jestli si můžu ty pohlednice půjčit na nástěnku, ale...“

„O pohlednice přece nejde,“ překvapil mě otec. „Tohle slušné děvče nedělá, aby šlo s cizím klukem do cizího bytu.“

„Ale já nejsem cizí, já jsem její spolužák, my jsme kamarádi,“ hájil jsem Dášu.

„Já bych ti doporučil, abys takové kamarádství rychle ukončil, abys neměl ve škole ostudu, až se s tím spolužačkám pochlubí,“ vysvětloval otec. „Na takové věci máš ještě moře času.“

Nechtěl jsem se ptát, na jaké věci mám čas. Prostě jsem byl opravdu jelimánek. Druhý den jsem byl k Dáše odměřený.

Soudružka učitelka mě a Dášu pochválila před celou třídou za nástěnku. Pozoroval jsem Dášu a všímal jsem si, jestli o mně Dáša neroztrhuje nějaké řeči před spolužačkami. Náš příběh nepřiběh skončil dřív, než začal. Dáša o mne ztratila zájem. I mně se postupně zdaleka nelíbila jako dřív.

Možná budete zklamaní, ale opravdu se žádná první pusa či dokonce jiná nepravost nekonala. Byl jsem prostě hloupý, abych takovou příležitost dokázal využít. Jenže teď stojíme před restaurací, je nám pětasedmdesát a nic nejde vrátit ani dohonit.

„Co je s tebou, Jindro?“

Zeptala se podruhé, když jsem dlouho neodpovídal na její původní otázku: „A co ty?“

„Dášo, já bych si přál, aby nám bylo zase třináct!“

(Podle námětu Oldřicha Suchoradského)